

علم دینی با صرف نظر از انقلاب راه به جایی نمی‌برد

رئیس فرهنگستان علوم اسلامی قم با بیان اینکه نظریه سیدحسین نصر درباره علم قدسی هیچ ربطی به انقلاب اسلامی ندارد درحالی که نظریات ما باید معطوف فضای کنونی دنیای اسلام و اضطراهای آن باشد وگرنه در پارادایم انقلاب قرار نمی‌گیرد...

رئیس فرهنگستان علوم اسلامی قم با بیان اینکه نظریه سیدحسین نصر درباره علم قدسی هیچ ربطی به انقلاب اسلامی ندارد درحالی که نظریات ما باید معطوف فضای کنونی دنیای اسلام و اضطراهای آن باشد وگرنه در پارادایم انقلاب قرار نمی‌گیرد، گفت: بنابراین کسانی که علم دینی را صرف نظر از بستر انقلاب اسلامی در نظر می‌گیرند به تعبیر بنده راه به جایی نمی‌برند. به گزارش خبرنگار مهر، دومین روز از نخستین گردهمایی فعالان تحول علوم انسانی کشور تحت عنوان «جنود عقل» در اردوگاه شهید چمران تهران برگزار شد.

حجت الاسلام والمسلمین سید محمدمهدی میرباقری رئیس فرهنگستان علوم اسلامی در این گردهمایی درباره جریانات مختلف در حوزه تحول علوم به ویژه علوم انسانی گفت: فعالان مدعی علوم انسانی در سه لایه فعالیت می‌کنند. اول دسته ای که در مبانی آن کار می‌کنند. صاحب‌نظرانی در این عرصه قائل به علم دینی هستند از جمله حضرت آیت الله جوادی آملی و سیدحسین نصر که قائل به علم قدسی است. دسته دوم در حوزه راهبردنگاری یا علوم استراتژیک هستند که به نتایج و سندهایی هم رسیده اند و دسته سوم هم افرادی اند که در تولید خود علم دینی وارد شده اند مثل دانشگاه باقرالعلوم(ع). وی در ادامه توضیح داد: تلقی بنده نسبت به لایه اول و اشکالاتی که دارم بدین شرح است: نخست اینکه در دو دهه اخیر در این حوزه ما با رکود روبه رو هستیم. افرادی چون دکتر گلشنی سه دهه است که درباره علم دینی صحبت می‌کنند ولی حرف تازه ای نکرده اند. یک زمان رویکرد قالب این بود که علوم انسانی همان علوم غربی است که باید اصلاح شود الان دیگر چنین رویکردی مدنظر نیست و فلسفه های مضاف و روش های دیگر علوم مدنظر است.

میرباقری اشکال دوم را بی ارتباطی برخی از نظریه ها با انقلاب اسلامی به شمار آورد و گفت: نمونه این نظریه ها، نظریه سیدحسین نصر درباره علم قدسی است که هیچ ربطی به انقلاب اسلامی ندارد درحالی که نظریات ما باید معطوف به فضای کنونی دنیای اسلام و اضطراهای آن باشد وگرنه در پارادایم انقلاب قرار نمی‌گیرد. بنابراین کسانی که علم دینی را صرف نظر از بستر انقلاب اسلامی در نظر می‌گیرند به تعبیر بنده راه به جایی نمی‌برند.

این پژوهشگر دینی تصریح کرد: عده ای از کسانی که انقلاب را پذیرفتند و معتقد به علم دینی هستند به خاطر تحلیل غلط از انقلاب مأیوس شدند. حتی عده ای از اینها از بزرگان هم هستند و شعار مرگ بر آمریکا، آری یا نه می‌دهند. این ناشی از عدم درک از انقلاب است. در نهایت براساس همین تفکر غلط برخی به این نتیجه رسیدند که ما بحران زیاد داریم و بنابراین باید به سراغ علوم دقیقه برویم. بله برخی تناقضات و بحران ها هست اما معنی اش این است که ما به دنبال راه خود هستیم این مواجهه سنگین با غرب برخی بحران ها را ایجاد کرده است.

وی ادامه داد: برخی تلقی درستی نسبت به انقلاب سیاسی بدون انقلاب فرهنگی و اقتصادی ندارند. این در حالی است که ما الان نسبت به تولیدات غرب عقب نیستیم. اگر تولیدات ما هم تجمیع شود موفقیتهای ما مشخص می‌شود. یک اشکال دیگر هم این است که با رویکرد انقلاب به مبانی نپرداختیم شاید به درک عمیق و درستی نرسیدیم و نمی‌توانیم نظریه را ادامه دهیم اما باید تلاش کنیم از حالت سکوت خارج شویم و تمام بسترها برای عرضه نظریات را فراهم و نقدها را پاسخ دهیم. بنابراین نباید دچار تورم در حوزه نظر هم بشویم.

میر باقری تصریح کرد: تلقی این است که تنها از طریق سیاست‌گذاری نمی‌توان به نظام علمی درست رسید درحالی که باید حرکت از مبانی آغاز شود، به نرم افزارهای راهبرندگان نیز نیاز داریم. از سند چشم انداز تا سند آموزش و پرورش البته به حق اقدامات صورت گرفته خوب بوده است ولی در آن مبادی و اصول راهبردی مشخص نشده است. همین اسناد ممکن است به گونه دیگری حتی قابل قرائت سکولار نیز بشود درحالی که نباید این طور شود.

وی افزود: اینکه چه کسانی در حوزه تولید گزاره های دینی تلاش کرده یا نکرده اند اشکالش این است که رابطه منطقی این نظریه ها با مبانی و راهبردها روشن نشده و خلأیی در این حوزه وجود دارد، نیاز دیگر ما نرم افزاری و شامل هماهنگی این سه حوزه است که در دستور کار بوده است.

رئیس فرهنگستان علوم اسلامی قم در پایان سخنانش گفت: اگر ما معتقدیم علوم انسانی دینی داریم در رتبه قبل معرفت شناسی مان باید قائل به معرفت شناسی اسلامی و غیر اسلامی باشد وگرنه دیگر نمی‌توانیم قائل به علم دینی و غیردینی شویم.